

Sygn. akt VI Ga 221/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w R. VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass - Kloc

Sędziowie: SO Anna Harmata

SO Marta Zalewska (spr.)

Protokolant: inspektor Agnieszka Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2016 r. w R.

na rozprawie

sprawy z powództwa: K. S.

przeciwko: S. T.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt V GC 867/15

I. oddała apelację,

II. zasądza od pozwanego S. T. na rzecz powódki K. S. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym,

III. przyznaje adwokatowi W. W. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w R. kwotę 738 zł brutto (siedemset trzydzieści osiem złotych) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

Sygn. akt VI GC 221/16

Uzasadnienie wyroku z dnia 27 października 2016r.

Powódka K. S. wniosła pozew przeciwko S. T. o zapłatę kwoty 5 751,51 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 września 2014r. do dnia zapłaty na podst. art. 299 ksh.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wskazał, że nic nie wiedział o toczącym się postępowaniu sądowym, którego konsekwencją był wyrok Sądu z dnia 31.03.2014r. (sygn. akt IC 1261/13) ani o postępowaniu komorniczym. Podjął także polemikę w w/w rozstrzygnięciem. Dodatkowo wskazał, że od dnia 19.12.2012r. nie jest prezesem spółki C. i od 29.01.2013r. ma ona nowego prezesa.

W dniu 20.10.2015r. sąd wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości.

W uzasadnieniu wskazał, iż pozwany S. T. został powołany uchwałą wspólników na prezesa zarządu (...) sp. z o.o. dnia 15.12.2011r. Wraz z pierwszym wpisem do rejestru wpisani zostali także wspólnicy (...) sp. z o.o. w osobach Z. N. i T. N..

Po stronie powódki w okresie pełnienia funkcji członka zarządu przez pozwanego powstała wierzytelność stwierdzona wyrokiem Sądu Rejonowego w R. w sprawie IC 1261/13 wymagalna od dnia 27.11.2012r. W dniu 19.12.2012r. pozwany złożył na ręce T. N. rezygnację z funkcji Prezesa zarządu, która to rezygnacja została podpisana przez współnika T. N.. Kolejną rezygnację pozwany złożył w dniu 28.01.2013r. Dnia 21.11.2013r. odbyło się (...) sp. z o.o. w którym brał udział jedyny współnik B. B., który podjął uchwałę o odwołaniu z zarządu pozwanego S. T..

W rozważaniach prawnych sąd ocenił, iż stosowanie do art. 299 ksh jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Odpowiedzialnością objęci są wszyscy członkowie zarządu spółki, którzy pełnili swe mandaty w momencie nie tyle wymagalności wierzytelności co w chwili jej powstania. Jak wynika z zebranego materiału dowodowego czemu zresztą pozwany nie przeczył, wierzytelność stwierdzona wyrokiem 31.03.2014r. powstała w okresie, gdy pozwany pełnił mandat członka zarządu. Co więcej powstała ona, co wynika z treści sentencji w/w wyroku, jeszcze przed nieskuteczną rezygnacją pozwanego dnia 19.12.2012r. Wskazać bowiem należy, że oświadczenie o rezygnacji (art. 202 § 4 ksh) winno być złożone spółce. Jak wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w przypadku członka zarządu rezygnacja ta powinna być złożona radzie nadzorczej (o ile istnieje w spółce) lub zgromadzeniu współników. Pozwany nawet nie twierdził, że złożył rezygnację któremuś z tych organów. Nie może być uznana za skuteczną rezygnacja złożona współnikowi T. N. po pierwsze dlatego, że był on tylko jednym z dwójga współników, a po drugie nie stanowił on zgromadzenia współników nawet, jeśli posiadał większość udziałów w kapitale zakładowym spółce. Podobnie sąd rejonowy ocenił oświadczenie z dnia 28.01.2013r. także podpisane jedynie przez T. N., nie podzielił poglądu wyrażonego przez Sąd w postępowaniu w sprawie o wykroczenie, które uległy u podstaw rozstrzygnięcia w sprawie II W 546/14 a mianowicie o skuteczności rezygnacji pozwanego. Uznał, iż nie są one dla Sądu orzekającego wiążące, albowiem w/w orzeczenie zapadło w sprawie o wykroczenie. Pozwany nie wykazał wreszcie, by zachodziły jakiegokolwiek przesłanki uwalniające go od odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 2 ksh. Bez znaczenia pozostają wywody pozwanego co do braku jego wiedzy o postępowaniu w sprawie IC 1261/13, albowiem wierzytelność powódki została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem Sądu i Sąd orzekający w niniejszej sprawie w żadnym razie nie może dokonywać ponownej oceny okoliczności które legły u podstaw orzeczenia w w/w sprawie.

VI Ga 221/16

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył pozwany. Wyrokowi zarzucił naruszenie:

- art. 299 § 1 ksh poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż członek zarządu odpowiada za wszystkie zobowiązania istniejące w okresie pełnienia tej funkcji podczas gdy ponosi odpowiedzialność jedynie za zobowiązania, które w tym okresie były wymagalne,
- art. 202 § 4 ksh poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że rezygnacja pozwanego ze stanowiska w zarządzie była bezskuteczna z uwagi na niezłożenie jej wobec niewłaściwego organu tj., zgromadzenia współników, podczas gdy została ona złożona skutecznie zgodnie z art. 202 § 4 i 56 ksh,
- art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, iż w chwili wymagalności roszczenia pozwany pełnił funkcję prezesa zarządu, podczas gdy funkcji tej zaprzestał od dnia 19.12.2012r., co wynikało z ustaleń SR w R. w sprawie II W 546/14.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje na rzecz pozwanego, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu przez adwokata z urzędu, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania pozostawiając temuż sądowi wydanie orzeczenia o kosztach postępowania w II instancji.

WQ uzasadnieni apelacji pozwany przywołał orzecznictwo SN oraz powołał się na postępowanie w sprawie karnej przed SR w R. IIW 546/14, a także X K 1292/13, którymi to wyrokami pozwany został uznany za niewinnego na podst. art. 286 kk.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wskazał, iż spółka (...) nie wykonała umowy zawartej z powódką co doprowadziło do odstąpienia od niej i obowiązku zwrotu zaliczki na rzecz powódki, co potwierdził sąd rejonowy w R. prawomocnym wyrokiem z dnia 31.03.2014r. sygn.. IC 1261/13. Skoro spółka (...) nie spełniła swego zobowiązania powód zmuszony był wytoczyć powództwo p-ko pozwanemu z art. 299 ksh , skoro zobowiązanie wynikające z u mowy o wykonanie usługi było wymagalne w okresie pełnienia przez pozwanego funkcji prezesa zarządu.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje:

Apelacja nie była zasadna i jako taka została oddalona na podst. art. 385 kpc. Sąd nie podziela stanowiska skarżącego , iż odpowiedzialność członka zarządu obejmuje wyłącznie zobowiązania wymagalne w okresie pełnienia funkcji. Przepis art. 299 ksh w jego § 1 nakłada na wierzyciela obowiązek wykazania istnienia wierzytelności w okresie pełnienia funkcji przez pozwanego oraz wykazania bezskuteczności egzekucji tej wierzytelności, przy czym bezskuteczność egzekucji może nastąpić w okresie późniejszym, po zaprzestaniu tej funkcji. Przepis ten został skonstruowany na zasadzie domniemania odpowiedzialności odszkodowawczej członka zarządu za niezłożenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości, którego skutkiem było niezaspokojenie wierzytelności powoda. Wierzytelność ta nie musiała być wymagalna w okresie pełnienia funkcji. Zważyć bowiem należy, iż zgodnie z art. 91. 1 p.u.i.n w chwilą ogłoszenia upadłości wszystkie wierzytelności do upadłego stają się wymagalne, stąd też powszechnie przyjmowany w doktrynie i orzecznictwie sądowym jest pogląd, iż ta odpowiedzialność obejmuje wszystkie zobowiązania dłużnej spółki istniejące, ale niekoniecznie wymagalne w okresie funkcji (por. SN II C 86/38, V CK 198/02, IV CSK 370/06, V CSK 258/05, SN V CSK 188/10 i orzecznictwo tam przywołane). Przechodząc na grunt stanu faktycznego sprawy, który nie był kwestionowany w postępowaniu przed sądem I instancji przez pozwanego powódka złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej w dniu 18.09.2012r. ze spółką (...) pismem z dnia 19.11.2012r. z uwagi nie dochowanie przez tą spółkę terminu wykonania umowy. Jednocześnie zażądała od dłużnej spółki zwrotu wpłaconej zaliczki w kwocie 4000 zł z terminem płatności 27.11.2012r. (niezaprzeczone przez pozwanego twierdzenia odpowiedzi powoda na sprzeciw art. 230 kpc). Wynika stąd, iż wierzytelność powódki o zwrot zaliczki powstała w dacie dojścia oświadczenia o odstąpieniu od umowy do dłużnej spółki: 19.11.2012r. , która to data nie była kwestionowana przez pozwanego (art. 494 kc), a dodatkowo stała się wymagalna z chwilą upływu terminu płatności tej kwoty, wynikającego z wezwania do zapłaty (art. 455 kc). O powyższym przesądza jednoznacznie treść dopuszczonego przez sąd rejonowy jako dowód w sprawie wyroku SR w R. I Wydział Cywilny z dnia 31.03.2014r. sygn. .IC 1261/13 , którym to wyrokiem sąd ten zasądził od dłużnej spółki na rzecz powódki kwotę 4000 zł z ustawowymi odsetkami od niej od dnia 27.11.2012r. (o jeden dzień za wcześniej w świetle treści odpowiedzi na sprzeciw). Przepis art. 299 ksh nie wymaga od wierzyciela dowodzenia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w postaci: zdarzenia szkodzącego (brak zgłoszenia wniosku o upadłość w czasie właściwym), szkody (górną jej granicą jest wierzytelność niewyegzekwowana) oraz związku przyczynowego między nimi. To okoliczności przeciwne musi dowodzić pozwany , a wynika to wprost z § 2 art. 299 Ksh. Innymi słowy to członek zarządu musi dowieść, iż nie było podstaw do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w kontekście treści art. 11 p.u.i.n. , regulującego przesłanki do ogłoszenia upadłości. Jeżeli tego nie dowiedzie w ramach tzw. „braku winy”, wówczas przyjmuje się domniemanie , iż dłużna spółka była niewypłacalna w okresie pełnienia funkcji przez pozwanego, który to pozwany w terminie nie złożył wniosku o upadłość. Pozwany w procesie przed sądem I instancji nawet takich twierdzeń nie podniósł. Skutkowało to prawidłowym przyjęciem przez sąd rejonowy, iż ponosi pozwany odpowiedzialność za zobowiązanie powstałe w okresie pełnienia swej funkcji, a dochodzone przez powódkę przy tzw. nieobalonym przez pozwanego domniemaniu, iż istniały podstawy do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Termin do złożenia wniosku zgodnie z art. 21.1 puin wynosi 2 tygodnie od daty powstania stanu niewypłacalności, czy to w rozumieniu ust. 1, czy to w rozumieniu ust. 2 art. 11 puin , zatem niewątpliwie termin taki upłynął w okresie pełnienia funkcji przez pozwanego, nawet przy założeniu, iż skutecznie zrezygnował on ze swej funkcji w dacie 19.12.2012r. W związku z powyższym nie było potrzeby w tym postępowaniu dokonywania oceny skuteczności prawnej rezygnacji pozwanego z funkcji złożonej za pismem z dnia 19.12.2012r. względem większościowego udziałowca spółki, choć zważywszy na uzasadnienie SN zawarte w Uchwale siedmiu sędziów z dnia 21.03.2016r. III CZP 89/15 wydaje się , iż rezygnacja złożona na ręce udziałowca, nawet w sytuacji, gdy w spółce występował tylko jeden członek zarządu jest nieskuteczna, gdyż zgodnie z

art. 205 § 2 ksh rezygnacje taką należy złożyć spółce : tj. wystarczy wysłanie pisma na adres spółki, gdzie adresatem jest ta spółka. Nie jest natomiast uprawnione składanie rezygnacji ani względem udziałowca spółki, ani wszystkich udziałowców, ani względem ZW czy Rady Nadzorczej jako organów, które jedynie powołują, bądź odwołują członka zarządu, natomiast nie są uprawnione do odbierania oświadczeń woli w imieniu spółki. SN, mając na uwadze również dalsze orzeczenie wydane w sytuacji, gdy w spółce powołany był likwidator (III CZP 84/15), nie udzielił natomiast jednoznacznej odpowiedzi, kto konkretnie w imieniu spółki musi odebrać oświadczenie o rezygnacji, w sytuacji gdy rezygnacji dokonuje jedyny członek zarządu. Zdaniem Sądu Okręgowego problem pozostaje otwarty, niemniej z uwagi na stan faktyczny tej sprawy nie wymagał on przesadzenia w tym postępowaniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podst. art. 108 kpc w zw. z art., 98 § 1 i 3 kpc , na które to koszty złożyło się minimalne wynagrodzenie radcowskie pełnomocnika powódki wg poprzednio obowiązującego Rozp. MS w sprawie wysokości opłat za czynności radców prawnych, zważywszy, iż apelacja została złożona jeszcze w roku 2015, tj. przed wejściem w życie aktualnie obowiązującego Rozp w tym przedmiocie. W pkt III sąd orzekł na podst. § 2 i § 19 Rozp. MS z dnia 28.09.2002r.